

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Évesz évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Gyerünk tovább.

A helyzet szignaturája ez: ötlete a király nem félti a 67-es alapot Kossuth Ferencről, Kossuth Ferenc viszont a királytól a 48-as alapot nem félti. A nemzet nyugodt lehet. Gyerünk tovább.

Oktalanság lenne csökönyösen megmaradni a babona által megmérévített dogmák mellett, mikor látjuk, hogy a király a hatvanhetes törvényekkel körülbástyázott dinasztikus érdekek őreül 48-as minisztereket hivott meg és e miniszterek a Wenckheimok, Tiszák, Szapáryak törhetlen rojalizmusából kenegtenek egy kis zománcot a megkopott negyvenyolcra. A lobogón még mindig más a 48 és 67. Az elméket azonban szives barátságban ölelkeznek. Egymásba fonódtak és nincs több jelentőségük már, mint egy szépen stilizált monogramnak két nemzetség egyesített címere, amiket a címert a nemzetségek kihalása után — fölfordították.

Az emberek nehezen válnak meg a megszokott tradícióktól és még akkor is ragaszkodnak hozzájuk, amikor az eleven élet semmiféle jelenségébe akárcsak egyetlen szálát sem himezhettek már a drága hagyományokból. Csak ez magyarázza meg azt a különös szimptomát, hogy vannak emberek, akik a királynál is jobban féltik a 67-es alapot és vannak olyanok is, akik magánál Kossuth Ferencnél is negyvenyolcasabbak. Uj szituációkban nem ritka a multba való indokolatlan visszakivánczolás és azért nem is kell fönnakadni ezen a mostani állapoton, amely az új korszak ragyogó köntöse alatt a régi szennyest rejtegeti.

Ha a király újból meri a 67-es bázisu alkotmányt Kossuthékra bízni és Kossuthék vállalni merik, akkor ez nem jelenthet mást, csupán azt, hogy Kossuth nem hiszi már egyedül üdvözítő dogmának a 48-at. És mert a kettőből mégse lehet összegyúrni olyan anyagot, amelyből az új korszaknak való fundamentum megépíthető, hát bizonyosan tudnak ők más alapot erre a célra.

Hogy mi legyen az új alap? Az hogy az ország kormányzásának nagy földatai ne sikkasztódjanak el ezentúl is a meddő közjogi pörösködések sorá. Eleget szenvedett már emiatt az ország. Most hadd következzen egy új korszak. A munka és az alkotás korszaka. A nagy tömegek és a kis

emberek ideje. Olyan korszak, amelyben a társadalom valamennyi rétege érvényesülne, nemcsak a születés, a pénz és a műveltség kiváltságosai. Olyan korszak, amikor nemcsak a nemzetről fognak beszélni az emberek hanem a népről is, és amikor egy új gyárnak a létesítése, a munka jogának a biztosítása, a megélhetés minimumának az érinthetlensége fontosabbnak tetszik majd a holt paragrafusok furfangos interpretálásánál.

A jövő Magyarországnak ezek az új alapjai. Az új alkotmányon ki milyen ornamentikát akar, olyat alkalmazhat. Egyik a 67-et, másik a 48-at. De ez éppenséggel nem fontos. A politikai alakulások nem fognak e számok után igazodni.

Eppen ezért módfelelt csodálatos, hogy amikor az új Magyarország fölépítéséhez hordozgatják az új anyagot, az emberek még mindig a megredvesedett, megpenészesedett eszméken ragódnak. A régi uralom birtokosai még most is középkori rajongással mételevyzik a friss levegőre kívánczó nemzetet és a névkultusz ostoba misztériumaival bódítják a fejét. A népjogok hajnalán jártatják kísérteties lepedőkben az ősi neveket. No hát ez a legsütletebb anakronizmus, ami csak elkezelhető.

Abba már a legkonzervatívabbak is belenyugodtak, hogy a választói jog megalkotása után majd más időkkel élünk. Hogy akkor majd szóhoz jutnak azok is, akik eddig szóhoz nem jutottak. Akkor kapnak mandátumot Bokányiéi is, küldhetnek képviselőt a maguk fajtájából a kisemberek is. Ma a dühöngő nagy demokratizmusból csak annyit látunk még, hogy a mandátumot még mindig csak kutyabőrre kívánják írni a régi hatalom régi emberei.

Am szórakozzanak még egy kis ideig. Két estendő nem nagy idő. Addig majd csak kiábrándulnak babonás hitükből és megtanulhatják majd elhinni, hogyha a király nem félti a 67-es alapot Kossuth Ferencről, — Kossuth Ferenc meg a királytól a 48-as alapot nem félti, akkor a nemzet se tehet egyebet, mint rálepnia az útra. Mert a dologtalan vesztegelés még megütheti. Gyerünk tovább.

A polgárság a maga politikájának érvényesülését, a nép a maga érdekeinek politikáját követeli. Olyan a helyzet, hogy ez elől már nem lehet kitérnie a politika sorsa intézőinek. A népakarat diadalmaskodik előbb-utóbb,

mert nép nélkül csak játék az egész politika.

Uj választás. A politika eseményei most már a drámai kifejlődés gyorsaságával követik egymást. A képviselőház cinókválasztásánál megvolt az elszakadt pártok erőpróbája s az alkotmánypárttal és a néppárttal szövetkezett Kossuth-párt 40 szótöbbséggel legyőzte Justhékát. A Ház elnöksége a kooperációra hajló pártok térférből alakult meg, de ez a diadal nem lehet, elég nyugodt parlamenti munkásságot nem tud kifejteni ez a többség, amellyel szemben ilyen elszánt ellenzéki tabor áll.

Mind Ezek mögött pedig nem lehetnek messze az új választások. A n d r á s s y Gyula gróf ugyan kijelentette, hogy a parlamentnek előbb, feladatahoz képest, le kell tárgyalni a választói reformot; de erre aligha lesz mód. Oly hatalmas, egységes ellenzékkel szemben mint a minő J u s t h Gyula pártjában kialakult, különböző pártokra támaszkodó kormánynak a legnehezebb, szinte lehetetlen helyzete lenne. Ezért a kormány kénytelen lesz, talán igen rövid idő múlva, a parlamenti valóságok legradikálisabb, teljes érvényű megoldásához, az új választásokhoz nyúlni.

Már most, amikor ennek bizonyossága beköszöntött, a politikai vitatkozás ingere is előtérbe tette a kérdést, hogy az új választások a függetlenségi párt két különvált része közül melyiket biztathatják több reménnyel? A néptétel kiszámíthatatlan: döntéseit nem hozza mindig a logika törvényei szerint s nem ritkán irányítják azt szeszélyek, hangulatok s országos véletlenek. Az a nap, mely a volt szabadelvű part vereségét hozta meg, megannyi logikus következtetésnek, böcs föltevésnek és higgadt számításnak hozta meg a csödjét. A most elibünk siető választások felől se lehet biztos jövőndölést alkotni, mégis a körülményekből, a mult tapasztalatait azokkal egybeszóve, megközelítő valószínűséggel meg lehet állapítani a két párt összecsapásának — hiszen ez lesz az új választások gerince — kilátásait.

Az egyik részen, a J u s t h Gyula vezetése alatt álló part részen van a népszerűbb, a toborzásra alkalmasabb program: az önálló banknak határozott datumra való követelése és az általános választói jog, amelyet már nem állítottak olyan határozott formában a programba, mint az előbb. A másik részen van egy lelkisnyelhetetlen erő: a Kossuth-név. Ennek az értékét a Justh-párt tagjai közül is sokan ismerik, akiket jórésben a Kossuth Ferenc ajánló levele révén tettek meg hivatalos jelöltnek és választottak meg. Kossuthék részen vannak azok, akik eddig a függetlenségi párt választási propa-

gandájának leghasznosabb, legértékesebb erői voltak: hogy másokat ne említsünk. A p o n y i Albert és B a r a b á s Béla. A Kossuth-név is ilyen, a nép szívével banni tudó szónokok szinte fölöslegessé teszik azt, ami egyébként ennek a pártnak szintén rendelkezésére állhatna: a kormányhatalom igénybevételét.

Amíg a fausi kerületekben ezek az előnyök ígérkeznek a Kossuth-pártnak, a városi kerületekben, az értelmiséghez tartozó választók előtt főlebb helyezi őket Justhékna a lehetőségek programja. A Justh-párt az önálló banknak 1911-re való föllállítását veszi a programjába; olyan fogadkozást, amelynek, csodák nélkül, már eleget nem tehet. Beállította, szinte öletszerűen az általános választói jog követelését, anélkül, hogy szint vallana: minő megszorításokkal, vagy éppen megszorítások nélkül akarja a választóképeséget kiterjeszteni, általánossá tenni.

Mind Ezekkel szemben a Kossuth-párt programja, kevésbé csabító program, de a valóságnak programja: az, amely a parlament és a kormányzat további működésére módot, utat ad. Végét szakítja a bizonytalanságnak, a meddő válságoknak és a közjogi tusakodásnak.

Kétségtelen azonban, hogy ezekkel szemben a Justh-párt erői is jelentékenyek, hiszen ezeknek köszönheti a tekintélyes szárm, amely a függetlenségi párt létszámából hozzacsoportosult. Ha tehát a Kossuth-párt a választásokon fölénybe is kerülne, a Justh-párt így is jelentékeny számmal fog az új parlamentbe vonni, hogy az ellenzéki hivatást abban az egészséges, hasznos mederben folytassa, ahol a régi, a kisebbségi padokon volt függetlenségi párt elhagyta.

A munkanélküliség.

Nem lehet félreérteni a helyzetet. Akármiféle következményei lesznek is a politikai bonyodalomnak, az az egy bizonyos, hogy nekünk gazdasági téren kell koncentrálni a nemzet erejét. Szegények vagyunk, holott kincsek hevernek nálunk használatlanul; nem bírjuk elviselni az osztrák kizsákmányolás zaklatásait, holott nekünk is módunkban állana rekompenciációk szerzésével viszonzni az osztrák testvéri szívességeket.

Magyarországon, Horvátországon nélkül 12,138.597 hektár földterületen, az 1902 évi statisztikai adatok szerint, tisztán csak kenyérterményekben, hüvelyesek, kapásnövények és takarmányfélékben közel négy millió értékű növényzet termelt, holott általánosan ismeretes, hogy a mi mezőgazdaságunk, de egész őstermelésünk még messzire áll attól, hogy azt mondhatnánk, hogy: okserűen kihasználjuk.

Két nagy bajjal kell nekünk megbirkóznunk, mielőtt komoly munkába fognánk. Rendeznünk kell a munkanélküliséget, ez az egyik, a legelső, a legfontosabb, a legsürgősebb; hiteles szervezetünk kell szabadra tenni, képesíteni arra, hogy nekünk, a mi gazdasági viszonyainknak álljon szolgálatára. A második bajt elvárhatjuk, ha az elsőt sikeresen megbirkóztatunk, mert ha rendezett munkaviszonyok lesznek az országban, nyomban intenzív munka indul meg minden téren és a természetes munkaeredményeknek természetes következménye lesz az is, hogy: hitel-szervezetünk önként bekapcsolja magát az ország gazdasági életébe.

Rendeznünk kellene hát a munkaviszonyokat; de ezekről a viszonyokról nincsen statisztikai anyagunk. Ilyen anyagot keresünk a statisztikai hivatalban és ott arra nézve sem adhattak pontos fölvilágosítást, hogy hány munkanőny van a magyar munkások között kionszta. Nem kell ezen megutködni. Európa egyetlen államának sincs a munkavi-

szonyokról pontosan földolgozott statisztikai anyaga. Milánóban 1906, október 2-án és 3-án nemzetközi kongresszus volt, ahol kimondták, hogy egy Párisban folytatandó nemzetközi tanácskozás napirendjére tűzik a munkanélküliség statisztikájáról és a munkanélküliség elhárításáról szóló kérdéseket. A kongresszus Párisban 1910-ben tartják meg. A munka nélkül maradó munkásoknak tehát meg kell várnunk eme tanácskozások eredményét.

Nemcsak nálunk, de az egész világon mindenütt a munka nélkül maradó munkások helyzetének rendezése a munkaviszonyok sarkpontja. A kis Dánországon, melynek hat és fél millió kat. hold területe van, évente négyszázezer koronát vesz föl az állam költségvetésébe oly célból, hogy ezzel a munkásszervezeteknek ama működését támogathassa, melylyel ezek a foglalkozás nélkül maradó munkásokat segítik. Szubvencióban részesül ott negyven szakszervezet, melynek 75,000 tagja van. Dánországon az összes munkások száma 200,000.

A foglalkozás nélkül maradó munkások az ilyen szubvenciók rendezés mellett a szakszervezetek hatalmába jutnak, ám Dániában az állam a szakszervezetek működésére éppen eme szubvencionálás következtében bizonyos befolyást biztosított a maga részére, úgy hogy a szakszervezeti hatalom, mely alá a munkások ott jutnak, nem olyan mély jelentőségű, mint a milyen például nálunk volna még a szubvenciók rendszer mellett is.

Nálunk a foglalkozás nélkül maradó munkásokat semmiféle intézmény nem támogatja. A szakszervezetek önmaguk csupán munkanélküli segítségeket és utasításokat, saját tagsági díjaikból fizetik ezt és ebben ebből ered az a hatalom, melyhez Magyarországon a szocialista párt rövid idő alatt jutott. Addig, míg a szocialista párt hatalom a munkanélküli segélyezés révén a szakszervezetek vezéreinek rendelkezése alatt maradt, Magyarországon a munkaviszonyokat közmegegyezésre rendezni nem lehet. Nem arról van szó, hogy a szakszervezetek talán visszaélnek a helyzettel, nem, a szakszervezetek természetes rendeltetését megzavarni nem szükséges — arról van csupán szó, hogy: ha a magyar ország munkás magát a munkanélküliség ellen oltalmazni akarja, kénytelen, ha akarja, ha nem, a szakszervezetek szolidaritása alámenekülni, melynek befolyása és hatalma alól magát nem függetlenítheti. Még ez sem volna baj, de az mar baj, hogy az a munka nélkülség esetére szolgáló segítség, melyet a munkás a szakszervezettől kap, elégtelen, kevés, nem felel meg a befizetett díjak ellenértékének, — igazságtalan és mint minden napidíjas pénzbeli segítség, — megszegyentő, lecalzó, sőt sok esetben demoralizáló.

Talan éppen ezek az okok indították az angol törvényhozást is arra, hogy 1905-ben kimondta, hogy: azt a munkást, aki ideig-óráig foglalkozás nélkül marad, nem szabad elcsúsztatni, nem szabad engedni, hogy koldusbotra jusson; hanem az állam lesz köteles az ilyen munkásnak munkát szerezni. Hogy a munkásoknak ez az igénye kielégítést nyerhessen, a törvény elrendelte a munkaközvetítés létesítését.

Érdekes, hogy a javaslat törvénybe iktatásáért John B u r n s harcolt legelszántabban és amikor 1906-ban éppen ő volt már belügyminiszter és a munkanélküliség éppen ebben az időben megdöbbenő mértékűt Angliában, az egykori szocialista vezér, saját felelősségének érzetében, annak a törvénynek érvényt szerezni nem tudott, mert nem állott rendelkezésére olyan statisztikai adat, amelynek alapján pozitív módon számot tudott volna vetni az angol munkaviszonyokkal. Angliában már készült a statisztika és az új törvényalkotásról most tanácskoznak. Eszerint minden ember, aki rendes foglalkozást kapni nem tudott, jogot nyer arra, hogy valamely nyilvános hatóságnál jelentkezék és ott magának munkát, vagy segítséget igényeljen.

Az európai államoknak foglalkozás nélkülség esetére szolgáló intézményei között egyetlen intézmény, egyetlenegy gondolat nincs, amely a mi viszonyainknak megfelelő volna. A német birodalmi kormány hivata-

losan összegyűjtötte ezeket az adatokat és ez a gyűjtemény minden érdeklődőt meggyőzhet arról, hogy ennek a kérdésnek a kulcsa még a legnagyobb mértékben ismeretlen.

Ellenben bizonyos az, hogy a statisztikai anyag összegyűjtésével és földolgozásával már késni nem szabad, hanem meg kell keresni a módokat, amelyek alapján ez a statisztika az állam, a városok, a munkások, vagy a munkaadók megterhelése nélkül elkészíthető.

P. L.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. november 17.

— A kisbirtokosság zászlóbontása. A magyar kisbirtokosság szervezkedésében egy újabb hatáskörhöz ért. Immár az egész országban elihent azon eszmék, amelyek a kisbirtokosság érdekeinek előbbrevitelét önállóan maguk a kisbirtokosság által szerzett társadalmi egyesülésekben kívánják gondolni, — erős, fejlődésképes szervvé növekedett s mindenütt lelkes, kitartó híveket számlál. A »Magyarországi Kisbirtokos Szövetség« az ő 40 helyi szövetségeivel 12000-nél is több tagot számlál s ezért az ezen szövetségbe tartozók és a kisbirtokosság mozgalmának vezetői élén S z a b ó István orsz. képviselővel elérkezettnek látják az időt, hogy a helyes mezőgazdasági politika s a kisbirtokosság érvényesülése érdekében nyitlan is sikra szálljanak. Társadalmi szervezkedésük mellett tehát megkivánják azt az utat alapozni, amelyen politikai érvényesülésükhöz haladhatnak s ennek kijelölésére hivatkozva egy nagygyűlést a f. hó 21-re, a veszprémegeyi Szentgárra, ahová a veszprémegeyi és a dunántúli kisbirtokos szövetegek vezetőivel lemegy S z a b ó István orsz. képviselő és H e r c z e g h Sándor birtokos és az Alföld szövetségi részéről számosan. Ezenkívül több, mint 200 község küldöttjeit jelentették be. Nagyon fontosnak megnyilatkozása lesz ez a kisbirtokosságnak és döntő, jövő küdelmeik irányítására nézve. Megkivánja ezzel alapozni a magyar kisbirtokosság önálló politikai pártját, 48-as függetlenségi programmal, Kossuth Lajos intencióinak megfelelően a népjogok kiterjesztésével, az általános, egyenlő, titkos szavazati jog követelésével, hirdetőn a helyes mezőgazdasági politikát s a kisbirtokosság érvényesülése érdekében, különösen a holtkezi és latifundiosos gazdálkodások ellenőrizhetetlen kezelését látva, a kötött birtokoknak szabadabb tételét, illetőleg államilag leendő megváltását és az önálló bankot kívánja. Ez nagyjából az a program, amelylyel a kisbirtokosok pártalakulása zászlót bont. Igazi népképviselőket a parlamentbe, akik első sorban a nép érdekében szállnak síkra, azoké az érdekekért, amelyeknek elhanyagolása az oka a kisbirtokosság aránytalan megterhelésének, akik érvényesülést biztosítanak a kisgazdákknak a közigazgatásnál és a törvényhozásban.

— Kelemen Béla államtitkár. A függetlenségi párt ama csoportjában, mely a pártszakadástól híven kitartott K o s s u t h Ferenccel mellett, — ott van K e l e m e n Béla dr., vármegyei és Szeged város főispánja is. K e l e m e n Béla amúgy is kedvelt híve K o s s u t h n a k és így érdekes, amit személyére nézve Budapestről, megbízható kézből jelentenek. Ez pedig az, hogy a M e s k ó

László lemondásával megüresedő igazságsügyi államtitkári állást Kelemen Bélának ajánlák fel, aki a megtisztelő ajánlatot bizonyára el is fogja fogadni. Ha ez a hír valóban bizonyul, — amiben kételkedni nincsen is okunk — akkor a függetlenségi párt kettészakadása meghozza a csongrád megye-szegedi kettős főispánság kettészakadását és ezzel együtt azt is, hogy vármegyéi főispáni állása hamarosan megüresedik.

— **Változás a csendőrségen.** A nd r á s s y József II. kerületi csendőrfőhadnagy szentesi szakasparancsnokot, hasonló minőségben az V. csendőrkürelthez Losoncra; V e r b ő János II. kerületi csendőrfőhadnagy oktatótisztet, az oktatótisztai teendők alól való felmentés mellett, szakasparancsnoki minőségben Szentesre helyezték át.

— **Kik pályáztak.** A folyó hó 15-én jart le a szentesi renifőkapitányi állásra meghirdetett pályázat határideje, amikor a lapunkban már megnevezetteknek kívül a következők nyújtották be pályázatú kérvényeiket: Dr. Hercegh József h. főkapitány, dr. Kövér Imre közleg. gyakornok, dr. Kiss Béla ügyvédjelölt, Nagy Imre arvaszéki úlnök, dr. Négyesi Imre ügyész segéd, Szlavik Imre állam-tudorjelölt Vasarhelyről, dr. Gonda József városi tanácsnok Vasarhelyről, Hahn Andor főhadnagy Sopronból, Szépe László tb. főszolgabíró Temesváráról, Kaló István nyug. honvédfőhadnagy Nagyvaradról, K. Rác József, volt rendőrfőkapitány Budapestről, Ronhay Imre nyug. csendőrfőhadnagy Fegyégházáról, Zilahy Kálmán rendőrfőhadnagy Nagyvaradról és tavralt értesítés szerint, illetékes főispánja útján Molnár Lajos szegszárdi főkapitány. Pályázó hát van elég és így lehet válogatni.

— **Dr. Molnár Jenő és családja Szentesen.** A helybeli II. negyvennyolcas népkör folyó hó 21-én saját háza javára Katalin-balt rendez. Mint értesülünk, a körnek ezen a tancvigalmán dr. Molnár Jenő orsz. képviselő is résztvesz, aki családjával e végből ugyanaz nap Szentesre érkezik.

— **Gyásznapfély.** Néhai Erzsébet királyné tisztelőre és tragikus halálának kegyeletos emlékre a helybeli állami főgimnázium e hó 19-én, azaz pénteken d. e. 10 órakor gyásznapfélyt tart, melyen a tanuló ifjúságon kívül a tanuló szülői és általában az érdeklődőket szívesen látja a rendezéséig.

— **Barakot s tisztviselőnek.** Má t é f f y Ferenc dr. polgármester, P u r j e s z János dr. ügyész és B u g y i Antal főjegyző hét-főn Budapestben jártak a belügyminisztériumban megismergetni a varosházépítés ügyének elintézését a szakreferensnél. Arról már nem is szólunk, pedig ez is jellemző, hogy az ügyiratok, hosszas keresés után, porlepetten valahol a büro divánja alól kerültek elő. De a szakreferens miniszteri osztálytanácsosnak e sürgetésre adott brúszk válasza olyan vézázító, hogy azt szó nélkül hagyni nem lehet. Azt mondta ez az állami fényes palotában foglaltoskodó úr, hogy építsen a város a varosházépítési kölcsön annuitásos s a költségvetésbe felvett 22000 koronából barakot a kikalkuláltandó hivataloknak. Nohát ez olyan kutyabavetése a város érdekeinek, amilyenhez fogható az orosz szatrapiaiban sem képzelhető el.

— **Halálozás.** Fiatal, szép reményre jogosított élet pusztulásáról kaptunk szomorú hírt: O n o d i Szabó Sándor, néhai Onodi Lajos volt városi főjegyző fia halt meg f. hó 15-én, hosszas, kínos szenvedés után, melytől jótékonyan váltotta meg a halál, — életének 34-ik évében. A boldogult temetése f. hó 17-én, tegnap délután volt a Toth József-utcai gyázsházól és

haláláról mélyen suttog családja a következő gyászjelentést adta ki.

„Öz. Onodi Szabó Lajosné mint édesanya, Onodi Szabó Lajos feleségével, Osvath Ilonával és kislányával Magdával, Onodi Szabó Irma férjével Koppanyi Gyulával mint testvérek, az össze rokonok nevében is fájdalmas szívvel jelentik, hogy a jó fiu, szerető testvér és rokon. Onodi Szabó Sándor, hosszantartó és fájdalmas szenvedés után, életének 34-ik évében, f. évi november 15-én este 10 órakor az Urban csendesen elhunyt. Kedves halottunk hült tetemét 1909. évi november hó 17-én d. u. 2 órakor helyezték örök nyugalomra az I. ker. Toth József utca 18. sz. házán tartandó gyászisten-tisztelet után, a református köztemetőben. A sokat szenvedettnek legyen pihenése csendes; emléket szívünkben megőrizük!”

— **Analfabéták oktatása a külterületen.**

A szentesi állami külterületi népiskolák tanítótestülete a folyó hó 1-én tartott ülésén elhatározta, hogy a tél folyamán felöltöttek oktatását célzó, ismeretterjesztő, sorozatos felolvasásokat tart az egyes külterületi iskolákban, mely felolvasások idejéről és tárgyról az iskolák körzetében lakók a tanítóktól nyernek bővebb értesítést. Ugyanazon ülésen határozta el a tanítótestület azt is, hogy mindazon külterületi iskolánál, hol elegendő számú analfabéta, — vagyis írni, olvasni és számolni nem tudó felnött férfi-jelentkező lesz, azok részére ingyenes tanfolyamot rendez. A tanfolyamon részt venni chajtók a folyó hó végéig jelentkezzenek annál a tanítóval, akinek iskolája hozzájuk legközelebb van. A tanfolyamra idejében jelentkezők ingyen tankönyvvel és írószerekkel látatnak el.

— **Halálos szerencsétlenség.** Megredítő szerencsétlenség történt a múlt hét keddjén Csongrád határában. Egy K a z i c s Andras nevű 18 éves szerb legény zöldséggel rakott kocsin indult a jelzett napon egy 11 éves fuvál Csongrádról Fegyégházára, a piacra. Utóbban a kocsi felborult, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a lezuhanó K a z i c s Andras szörnyet halt. A kis fiu, aki aludt, szintén kibukott ugyan, de még erre sem ébredt fel, hanem tovább aludt a földön, míg végre a hideg fölébresztette. Ekkor kifogta a lovakat, az egyikre fölült s belovagolt a kisértre, ahol a lovakat az istállóban jászolhoz kötötte, s aztán lefeküdt tovább aludni. A hatóság, mely későbbben értesült a halalos balesetről, megindította a nyomozást annak földerítésére, hogyan történhetett a szerencsétlenség.

— **Böripari kiállítás Budapestén.** A technológiai iparmúzeum decembertől a jövő évi április végéig tartó kiállítást rendez a böriparok köréből. Célja ebben első sorban a kisipar fejlesztésével foglalkozni, a kiállítás programját tehát ennek megfelelően állapítja meg. Az igazgatóság első sorban a böriparok segédépítt, szerszámait, segédesszközöket állítja ki, hogy kisebb és közeprendű iparosok szakmájuk modern üzeméhez szükséges eszközeivel megismerkedjenek. Fontos ezenkívül, hogy a magyar böriparosok ezrei lehetőleg részletesen megismerkedjenek az iparukban szükséges anyagok és kellékek hazai beszerzési forrásaival. A kiállítással kapcsolatban a múzeum igazgatósága a böriparban foglalkozó kisiparosoknak, speciális ipari tanfolyamokat is rendez, amelyek latogatására a vidéki kisiparosok, a kereskedelmi miniszter szíveségéből, méréskelt arú vasúti menetjegyeket kapnak. A kiállításra küldött tárgyak után térdíjat nem szednek s maga az iparmúzeum gondoskodik arról is, hogy a kiállításra küldött tárgyakat a vasutalomasról a kiállításra és annak bezarása után vissza, a vasúthoz szállíttassa és hogy — amennyire lehet — a kiállított tárgyakat értékesítse. A kiállítás iránt érdeklődőknek mindenben kimerítő felvilágosítást ad a szegedi kereskedelmi és iparkamara.

— **A gyufamonopólium és a nagytözsédek.** Kissé szokatlan, különös dolog történt

a dohánygyárúsok országos szövetségének a fővárosban vasárnap tartott közgyűlésén. A dohánygyárúsok örömmel üdvözölték a gyufamonopólium tervét, sőt azonföül kimondták, hogy a jobb fajú dohánygyártmányok áremelését föltétlenül szükségessnek tartják. Az állásfoglalásban az a szokatlan és különös, hogy a dohánygyárúsok, akik a közönségre legalább is annyira rá vannak utalva, mint a pénzügyi kormányra, éppen a fogyasztó közönség ellen foglalnak állást. Nem gondolnak arra, hogy a gyufamonopólium is, a dohányáremelés is káros hatással lehet az ő üzletmenetükre. A gyufamonopólium még mindenütt csökkentette a gyufafogyasztást s bizonyosan ez nálunk is bekövetkeznék, ha a közönség drágábban fizetné a gyufát.

— **Hamis vádaskodás.** P i n t é r Ignác csanyteleki gazdalkodó egy bizalmas beszélgetés alkalmakor elmondta P o r u b s z k y József csongrádi plebánosnak, hogy K. Gy. tanító többször felügyelet nélkül hagyja növendékeit, részegen jár iskolába, stb. A plebános ezt a bizalmas beszélgetést tovább adta az iskolai felügyelő bizottság ülésén, aminek következményeképpen a királyi tanfelügyelő megindította a tanító ellen a fegyelmi vizsgálatot. Ennek során aztán a vádalk alaplataloknak bizonyultak. A tanító ekkor rágalmazást följelentett P i n t é r Ignácot, akinek ügyét a napokban tárgyalta a szegedi törvényszék. A tárgyalás tünt ki aztán, hogy a plebános a beszélgetés részleteit túlzottan adta tovább, mire P i n t é r t fölmentették.

— **Öngyilkosság.** Nagy József volt városi adóügyi tanácsnok fölszűdött leánya, Nagy Emília a múlt hét végén, bizonyos családi ügyeken nekikeseredve, maróluogot ivott, hogy életét eleméssze. A fiatal leányt, akinek szájuregét, torkát, gyomrát a maró folyadék összeégette, akkor beszállították gyógykezelés végett a vármegyei közkórházba. Dacára a legdacosabb ápolásnak azonban Nagy Emília hétfőn, szörnyű kínok között meghalt és így sikerült végzetes tervét — hogy magát elpusztítja — végrehajtania.

— **Jótékonyág.** T a r n ó c z i Mihály II. kerületbeli lakos 22 kilogramm szőlőt, öz. Kis S amuelné Me c s B a l o g h Mária I. kenyeret, paprikás húst és 2 üveg bort, a református kör I. kenyeret, 3 üveg bort és egy fazék huslevest, H a b r o n y i István I. negyvennyolcas népkör vendéglőse 22 kiló paprikahúst S i n ó r o s S z a b o Jánosné pedig 3 kenyeret küldött a szegény menedékház apoltjainak. Az adományokat a menedékház gondnok felesége osztotta ki az apoltak közt és a kegyes adakozóknak a szegények nevében ezúton fejezi ki halas köszönetét a menedékház gondnoka.

A LEGMAKACSABB KÖHOGÉS

ugy a fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak gyorsan meggyógyulnak a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

által. Néhány kevés adag teljes meggyógyulására fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

utólérhetetlen hatása alkatrészeinek világniró tisztaságán és erején alapul és a Scott-féle tokolesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra néve is megemészthetővé tetetik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

— **Tolvaj leány.** C a k ó József szentesi lakos följelentést tett Gy ó r i Viktor csongrádi leány ellen, hogy a míg lakásáról tavol volt egy kocsi, löszerszámot, pokrócot és vasvillát lopott: el tőle 200 korona értékben. A tolvaj leány ellen megindították a megretörő eljárást.

Színház.

Buridán számára egy párizsi vivőr, akinek fene nagy szerencséje volna a nőknél, ha jómaga nem volna olyan gyöngye elhatározású ember, aki sohasem jut önmagával dülőre a tekintetben: melyiket szeresse hát a sok közül, aki kínálkozik. Így aztán úgy jár, mint Buridán közmondásos számára, mely a szénaköteg s egy cseber víz között állva, nem tudja egyik-e vagy igyek? Ez a pompás szerep (Zsorzs) Turányi L. kezében volt a vigjáték szombati bemutatóján, akiről kétségtelen, hogy tehetséges, intelligens színész, de aki ezúttal ahogy se élte magát bele szerepébe és a habozó ifjúból olyan félszeg alakot csinált, amelyről nem hihetjük el, hogy a nők vetekedjenek a szerelméért. Az előadás is vontatott volt, hiányzott belőle az a pezsgő cievenség, az a lazasan lüktető tempó, melyet ezeknek az izzó párizsi talajból sarjadt vigjátékoknak a színrehozása megkövetel és így az összes szereplők közül csupán Halász Ilonka (Mislént) emelhetjük ki, aki bájos közvetlenséggel játszta meg halás szerepét.

Vasárnap eimaradt a délutáni előadás, este a „Falurösszát” adták s az előadás a mellett tett szomorú tanúságot, hogy a mai színészgeneráció már nem képes magát becélni a szépszínmű tónusába. Néhány jelenetben, különösen az utolsó felvonásban nagy sikere volt Csakynak, pompás alak volt Szigethy (Cene primás) s igen jók Tamásy (Bátki Teresi), Szalontai (Finum Rózi) és Halász Ilonka (Boriska). A többi csak úgy, ahogy állta a helyét.

Hét f ő n, Balá z s i jubileumára, telt ház előtt a v á l á s u t á n e vigjáték ment, — bár néhányan szerepemtudásban szenvedtek — elég gördülékenyen. A jubilant pályatársai és a közönség ovációkkal halmozták el, amikre bőségesen rászolgált.

Kedden a K i r á l y e vigjáték ment, a címszerepben Farkas Ferenc igazgatóval akinek ez egyik legpompásabb kabinet ala-

kitása s aki — kar, hogy többször nem gyönyörködteit a közönséget művészi alakításával.

Tegnap a »Szegény Jonathan» operettet elevenítették fel, ma pedig operettújdonás, az »Elvált asszony» kerül színre, mely Fall Leo egyik legszebb zenei alkotása.

Felolós szerkesztő: **BANFALVI LAJOS.**

Kiadótulajdonos »Szentés és Vidéke» könyvnyomda

4637—tkv. 1909.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy öv. Wellisch Vilmosné végrehajthatónak Balogh Szabó Maria végrehajtást szenvedett elleni 100 kor. tőkekövetelés és jár. iranti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén levő Szentes város határában fekvő a szentesi 7174 sztjkvben A + 1. sorsz. a. felvett 8089 hrszámú „Szentlászló”-i ingatlanra 942 korona, — a szentesi 8787 sztjkvben A + 1. sorsz. a. felvett 8090 hrszámú „Szentlászló”-i ingatlanra 1022 korona, — a szentesi 3356 sztjkvben A + 1. sorsz. a. felvett 8091 hrszámú „Szentlászló”-i ingatlanra és pedig ezen ingatlanra azon esetben, ha a C. 30 sorsz. alatt az ingatlanon levő tanyaépültre Balogh Szabó János javára bekebelezett holtigani használati jogot megelőző jelzalogos hitelezők követeléseinek fedezésére szükséges és fentebb már 7250 koronában megállapított ár megígértetnek a használati jog fentartásával, — ha pedig a használati jog fentartásával ezen ár meg nem ígértetnek, a nyomban megtartandó újabb árverésen a használati jog fentartása nélkül 1022 korona és a szentesi 13709 sztjkvben A + 1. sorsz. a. felvett 8092 hrszámú „Szentlászló”-i ingatlanra azon esetben, ha a C. 23. sorsz. alatt az ingatlanon levő tanya épültre Balogh Szabó János javára bekebelezett holtigani használati jogot megelőző jelzalogos hitelezők követeléseinek fedezésére szükséges és fentebb már 7250 koronában megállapított ár megígértetnek a használati jog fentartásával, ha pedig a használati jog fentartásával ezen ár meg nem ígértetnek, a nyomban megtartandó újabb árverésen a használati jog fentartása nélkül 943 koronában ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi december hó 9ik napjának délelőtti 9 órajakor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési ár kétharmadán alul eladatni nem fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 94 kor. 20 fillért, — 102 kor. 20 fillért, — 102 kor. 20 fillért és 94 kor. 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42 §-ában jelzett árfojammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt atszolgáltatni.

Az, a ki az ingatlanra a kiküldési árnl magasabb ígérteet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kiküldési ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyannyani százalékáig kiegszíteni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnal 1909. évi szept. hó 27-ik napján.

Katkics
kir. járásbíró.

Feltűnést keltő találmány! A fogápoásra használt szerek csak részben felelnek meg hivatásunknak. Az illatos szájviz a fogkólerakodást meg nem akadályozza, a fogpor hosszas használata pedig a fogmancát koptatja el. Ez hiányokon segít egy kitűnő új találmány, a Sztraka-féle Menthol fogszappan, mely erős bacillus-ölő hatásánál fogva a szájüreget hatalmasan desinficálja,

a fogakat fehéríti a s romlástól megóvja. Beszerezhető gyógytárakban, drogériákban egy koronáér. 3 drbt 3 kor-ért bérmentve küld Sztraka gyógyserész Mohol, Kapható Szentesen Vecsery Miklós gyógyserzterában. 5—1

Makulatur
papír kapható
a Kiadóba.

A Szentési Központi Takarékpénztár R.-társaság

Kölcsönt ad:

Váltóra,
ház- és földbirtokra

Előleget nyújt:

Értékpapírokra, árukra és mezőgazdasági terményekre.

Takarékbetétet:

elfogad, azokat adómentesen kamatoztatja.

Tűz és jégkár ellen:

biztosításokat felvesz és életbiztosításokat köt.

Elvállalja:

eterhelt házak és földbirtokok rendezését, valamint házak, földek adásvételét a legelőnyösebb feltételek mellett.

Hosszú lejáratú:

törlesztéses felmondhatatlan kölcsönt ad és közötti 10-től 65 évre, régi kölcsönöket kiegszeri.

Heti betéteket:

4 éves csoportokban 1 koronás heti befizetéssel alakít és a betéteket üzleti nyereségen részesíti.

A SZENTESI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.